

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อ เสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อ เปรียบ เทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
3. เพื่อ เปรียบ เทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวแตกต่างกัน
4. เพื่อ เปรียบ เทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นโรงเรียนสหศึกษา และมี 3 แผนการเรียน คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายชั้นคอน(Multi-Stage Stratified Random Sampling) ได้จำนวนนักเรียนที่เป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 730 คน จาก 23 โรงเรียน ใน 8 ท้องที่การศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 คอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามตรวจคำถาม(Check-list) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามโน้ตส์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Objective Multiple Choice) จำนวน 63 ข้อ มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.83 โดยมีขอบเขตครอบคลุมโน้ตส์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาดังต่อไปนี้

- 1) การเตรียมครอบครัวที่ดีขึ้นอยู่กับการที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย หน้าที่ ประเภทของครอบครัว สถานภาพ บทบาท ความสัมพันธ์ การปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว และสำนึกในบทบาทหน้าที่ของคนที่มีต่อครอบครัว ตลอดทั้งตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อตนเอง และสังคม (มโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว)
- 2) ชีวิตสมรสที่ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับการที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องในเรื่อง การคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง ความพร้อมในการสมรส การครองชีวิตสมรส การวางแผนครอบครัว (มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรส)
- 3) ชีวิตครอบครัวที่ผาสุก และมีคุณภาพส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการตอบสนองที่สอดคล้องกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาของบุตรแต่ละวัยในครอบครัว (มโนทัศน์เกี่ยวกับการฉรมเลี้ยงดูบุตร)
- 4) กฎหมายครอบครัวและมรดก เป็น เครื่องมือที่ส่งเสริมให้การดำเนินชีวิตครอบครัวราบรื่น และประสานประโยชน์ของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ตลอดทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาครอบครัว (มโนทัศน์เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวและมรดก)
- 5) การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว และการรู้จักประยุกต์ใช้สิ่ง เหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตครอบครัว (มโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัว)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามโน้ตส์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา ซึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขหลังจากผ่านการตรวจสอบด้านความครอบคลุมของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน และการทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนอินทาราม แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ฝรั่งเศส จำนวน 100 คน

ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้จำนวน 730 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและอธิบายประกอบ

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.1 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 56.0 เป็นนักเรียนหญิงและ 44.0 เป็นนักเรียนชาย

1.2 พื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียน บิดาและมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 36.6 และ 46.8 ตามลำดับมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา รองลงมา เป็นระดับการศึกษามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.8 และ 21.2 ตามลำดับ อาชีพของบิดาและมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 36.2 และ 33.8 ตามลำดับ มีอาชีพอยู่ในกลุ่มนักธุรกิจ พ่อค้า ยุคสาหกรรม นายธนาคาร รองลงมาสำหรับอาชีพของบิดา นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่ม เสมียน ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 20.7 ส่วนอาชีพของมารดาคืออื่น ๆ เช่น แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 31.5 นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 68.5 รองลงมาคืออยู่กับญาติ คิดเป็นร้อยละ 19.5 ลักษณะครอบครัวของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 71.8 เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนา โนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและร้อยละ 28.2 ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนา โนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา

1.3 แหล่งความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาในเรื่องสถาบันครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรมเลี้ยงดูบุตร กฎหมายครอบครัวและมรดกจากโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 57.40, 37.40, 61.23 และ 71.92 ตามลำดับ ส่วนความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัว นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากสื่อมวลชน คิดเป็นร้อยละ 61.78

แหล่งที่ให้ความรู้รองลงมา มีดังนี้คือ เรื่องสถาบันครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรมเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 28.49, 17.94 และ 26.30 ตามลำดับ ได้รับความรู้จากบ้าน ส่วนความรู้เรื่องกฎหมายครอบครัวและมรดก ร้อยละ 18.63 ได้รับความรู้จากสื่อมวลชน และความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กับชีวิตครอบครัว ร้อยละ 35.07 ได้รับความรู้จากโรงเรียน

2. การศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา เท่ากับ 39.52 จากคะแนนเต็ม 63 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อใน 5 มโนทัศน์หลัก ปรากฏว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว เท่ากับ 8.30 จากคะแนนเต็ม 12, มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรส เท่ากับ 16.47 จากคะแนนเต็ม 26, มโนทัศน์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร เท่ากับ 5.65 จากคะแนนเต็ม 9, มโนทัศน์เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวและมรดก เท่ากับ 6.82 จากคะแนนเต็ม 12 มโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม กับชีวิตครอบครัว เท่ากับ 2.25 จากคะแนนเต็ม 4 ขณะเดียวกันพบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์รายข้อในแต่ละมโนทัศน์ย่อยส่วนใหญ่สูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มในแต่ละมโนทัศน์ ยกเว้นเฉพาะมโนทัศน์ย่อยเกี่ยวกับเงื่อนไขของกฎหมายครอบครัวและมรดกที่ให้ความคุ้มครองในเรื่องการหมั้นและการสมรสมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเป็น 2.50 จากคะแนนเต็ม 5 ซึ่งคะแนนที่ได้เท่ากับครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และมโนทัศน์ย่อยเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเป็น 0.35 จากคะแนนเต็ม 1 ซึ่งคะแนนที่ได้ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม

3. การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏดังนี้

3.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง โดยส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาสูงกว่านักเรียนชาย

เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5 คือ มโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ชีววัฒนธรรม การยอมรับเลี้ยงดูบุตร กฎหมายครอบครัวและมรดกและการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัว พบว่า มโนทัศน์หลักทั้ง 5 ของนักเรียนชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีค่ามัชฌิม เลขคณิต ของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาสูงกว่านักเรียนชายทั้ง 5 มโนทัศน์หลัก

3.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวแตกต่างกัน โดยพิจารณาระดับการศึกษาของบิดา มารดา อาชีพของบิดา มารดา และลักษณะครอบครัวที่เชื่ออำนาจและไม่เชื่ออำนาจต่อการเรียนรู้และพัฒนา มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา ผลปรากฏดังนี้

นักเรียนที่บิดา และมารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ทั้ง เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5

นักเรียนที่บิดา และมารดามีอาชีพแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5 พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกันมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เฉพาะมโนทัศน์เกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น โดยนักเรียนที่บิดามีอาชีพอยู่ในกลุ่มแพทย์ วิศวกร ข้าราชการ ครู มีค่ามัชฌิม เลขคณิต ของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูบุตรเท่ากับ 5.90 ซึ่งสูงกว่านักเรียนที่มีบิดาอยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มที่มีค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูบุตรต่ำสุด คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกร กรรมกร และอื่น ๆ คิดเป็น 5.32

ส่วนนักเรียนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5 พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกันมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญมีระดับ .05 เฉพาะมโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัวเท่านั้น โดยนักเรียนที่มารดามีอาชีพอยู่ในกลุ่มแพทย์ วิศวกร ข้าราชการ ครูมีค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูบุตรเท่ากับ 8.46 ซึ่งสูงกว่านักเรียนที่มีมารดาอยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ

และกลุ่มที่มีค่ามัธยฐาน เลข คณิตของคะแนน โน้ตส์ เกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูบุตรต่ำสุดคือ กลุ่มอาชีพเขียน ลูกจ้าง คิด เป็น 7.73

นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวแตกต่างกันคือ ลักษณะ ครอบครัวที่ ี้อ่านวย และไม่ ี้อ่านวยต่อการ เรียนรู้และพัฒนา โน้ตส์ เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา เมื่อพิจารณา โดย ส่วนรวม พบว่า มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่ง เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะ ี้อ่านวยต่อการ เรียนรู้และพัฒนา โน้ตส์ เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา มีค่ามัธยฐาน เลข คณิตของคะแนน โน้ตส์ เกี่ยวกับชีวิต ครอบครัวสูงกว่า ลักษณะครอบครัวที่ไม่ ี้อ่านวยต่อการ เรียนรู้และพัฒนา โน้ตส์ เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ศึกษา คิด เป็น 40.19 และ 37.83 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5 พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมี นัยสำคัญ .05 เฉพาะมโนทัศน์เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวและมรดก ส่วนมโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบัน ครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรมเลี้ยงดูบุตร และการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญที่ระดับ .05

3.3 มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนที่มีแหล่ง เรียนรู้เกี่ยวกับ ชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5 พบว่า ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในมโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว กฎหมายครอบครัวและมรดก และมโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรมกับชีวิตสมรส ส่วนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรสและการอบรม เลี้ยงดูบุตร แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแปรปรวนปรากฏว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรสของนักเรียนที่มี แหล่ง เรียนรู้ระหว่าง เรียนรู้จากสื่อมวลชนกับ เพื่อนและระหว่าง โรงเรียนกับ เพื่อนแตกต่างกันอย่าง มีแหล่งนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนมโนทัศน์เกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูบุตรของนักเรียนที่แหล่ง เรียนรู้ระหว่าง โรงเรียนกับ เพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร” ปรากฏผลข้อค้นพบทั้งที่เป็นไปตามสมมุติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมุติฐานสามารถนำเสนอประเด็นสำคัญมาอภิปรายได้ดังนี้

1. มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร จำนวน 730 คน ปรากฏว่ามีค่ามัธยเลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา เท่ากับ 39.52 จากคะแนนเต็ม 63 คะแนน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5 แล้ว พบว่าค่ามัธยเลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรมเลี้ยงดูบุตร กฎหมายครอบครัวและมรดก และมโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัว เท่ากับ 8.30 16.47 5.65 6.83 และ 2.25 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏว่า ค่ามัธยเลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ เท่ากับ 0.35 คะแนนจากคะแนนเต็ม 1 ซึ่งคะแนนที่ได้ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และค่ามัธยเลขคณิตของมโนทัศน์เกี่ยวกับเงื่อนไขของกฎหมายครอบครัว และมรดกที่ให้ความคุ้มครองในเรื่องการหมั้น และการสมรสมีค่ามัธยเลขคณิตเป็น 2.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 ซึ่งคะแนนที่ได้เท่ากับครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ทั้งที่เนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาได้มีการสอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและปลายในวิชาพลานามัย (สุขศึกษา) วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา การงานและพื้นฐานวิชาอาชีพ และจากการสำรวจเกี่ยวกับสถานภาพนักเรียนถึงแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากโรงเรียน แต่คะแนนที่ได้จากการวิจัยค่อนข้างต่ำ อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรเหล่านี้อยู่ในช่วงของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่กำลังมีปัญหาเรื่องการปรับตัวมาก และเป็นวัยที่กำลังต้องเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพของตนในอนาคต จึงขาดความสนใจเรื่องความรับผิดชอบคือชีวิตครอบครัว ดังที่ สุชา จันท์เอม (2517 : 45) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่นไว้ดังนี้ วัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อจากวัยเด็กมาสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจึงมีความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย เพราะครู ผู้ปกครอง บิดามารดา ยังไม่ปล่อยให้เขาได้ทำอะไรอย่างอิสระเสรี เขามีร่างกายเติบโตเหมือนผู้ใหญ่แต่เขาไม่สามารถ

จะทำอะไรบางอย่างที่เขาเคยทำได้เมื่อเขาเป็นเด็ก ฉะนั้นเด็กวัยรุ่นจึงมีปัญหการปรับตัวมาก
ดังนั้นวัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ผู้ปกครองและครูควรจะต้องศึกษาทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ เพื่อประโยชน์
ในการช่วยแนะแนวทางให้เขามีการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม
ของเขาต่อไป

การที่ผลของคำมีชนิม เลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้เท่ากับ 39.52 จากคะแนนเต็ม 63 คะแนน แสดงว่า นักเรียน
มีมโนทัศน์ในระดับปานกลาง นับว่ายังมีพื้นฐานไม่เพียงพอต่อการเตรียมชีวิตครอบครัว เนื่องจาก
ครอบครัว เป็นสถาบันหลักและสถาบันแรกที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาสมาชิกของสังคม ให้เรียนรู้
บทบาทและหน้าที่ของตน การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาไม่เพียงพอ อาจ
เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคม นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา
ครอบครัว ดังเช่น งานวิจัยของ สรिता วรณวงศ์ (2527 : 3-4) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
"การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น" พบว่า มารดาวัยรุ่นมีการตั้งครรภ์โดยมิได้ตั้งใจสูงและเคยพยายาม
ทำแท้งมาก่อนในสังคมส่วนที่สูงด้วย และยังพบว่ามารดาวัยรุ่นมีความสนใจต่อบุตรในครรภ์
มีความรู้และมีการปฏิบัติขณะตั้งครรภ์ เช่น การฝากครรภ์ การรับประทานอาหารให้ถูกส่วน
และวิธีการเลี้ยงดูให้อาหารบุตรน้อย และงานวิจัยของ พิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล (2527 :
148-149) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม" พบว่า สัมพันธภาพภายใน
ครอบครัวที่ไม่ดีมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็ก และ
เยาวชน และจากงานวิจัยของ นพพร พานิชสุข (2523 : 90-93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
"อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้จ่ายกระตุ้นประสาท ประเภทแอมเฟตามีนของเด็กวัยรุ่น"
พบว่า อิทธิพลของครอบครัวมีผลมากที่สุดในด้านการใช้ยากระตุ้นประสาทแอมเฟตามีน และงาน
วิจัยของ วันทนา กลิ่นงาม (2523 : 215-221) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ภาวะการหย่าร้าง
ของประชากรไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2512-2521" การศึกษาจาก
ทะเบียนการหย่าพบว่า อัตราการหย่าร้างของประชากรไทย มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ
ตามลำดับ ในระหว่างปี พ.ศ. 2512-2521

การที่วัยรุ่นประพฤติดิบบรรทัดฐานของสังคมนั้นส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสภาพ
ครอบครัวที่มีปัญหา ดังนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็น
และควรจะได้มีการสร้างเสริมให้นักเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจหรือมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง

อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสม และอาจจะมีส่วนช่วยลดปัญหาในสังคมได้ ดังที่ ผน แสงสิงแก้ว (2524 : 35-36) ได้กล่าวไว้ว่า ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัวเป็นรากฐานของความสุขของชีวิต เป็นรากฐานของความเป็นปึกแผ่นแห่งสังคมของประเทศชาติ บ้านเมืองและของโลก

2. ผลการวิจัย เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ทั้งโดยส่วนรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5 คือ มโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรมเลี้ยงดูบุตร กฎหมายครอบครัวและมรดก และมโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม กับชีวิตครอบครัว ปรากฏว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่นักเรียนหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาสูงกว่านักเรียนชาย ผลการวิจัยที่พบนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรียา อันตระกูล (2522 : 149-154) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ความรู้ และทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว" พบว่านักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องเพศศึกษามากกว่านักเรียนชาย และคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ พัชรา พันธพัฒนกุล (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การเปรียบเทียบความสำนึกในบทบาทของตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา" พบว่านักเรียนวัยรุ่นชายและหญิงมีความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน นอกจากนี้งานวิจัยของรัชณี วิเศษสังข์ (2518 : 63-72) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง "จรรยาวิพากษ์ของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง" พบว่าเด็กวัยรุ่นชายและหญิงมีจรรยาวิพากษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกสถานการณ์ที่ระดับ .01 สำหรับเรื่องทัศนคติของชีวิตครอบครัวได้มีผู้ทำการวิจัยไว้คือ โดเนลด์ วินเซนต์ มาร์ติน (Donald Vincent Martin 1982 : 3076-3077) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Psychological Investigation of the Expresses Attitudes of Single Undergraduate College Students Toward Marriage and Family Life" พบว่านักศึกษาหญิงมีทัศนคติที่เป็นระเบียบแบบแผนต่อการแต่งงาน และชีวิตครอบครัวมากกว่านักศึกษาเพศชาย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาสูงกว่านักเรียนชายนั้น

น่าจะมีผลส่วนหนึ่งมาจาก วุฒิภาวะ และวัฒนธรรมในสังคมไทย ตามหลักการพัฒนาการทาง ด้านต่าง ๆ ของเด็กในช่วงวัยรุ่น สรุปได้ว่าหญิงจะมีวุฒิภาวะสูงมากกว่าชาย 2 ปี (สุชา จันทรเฒ 2517 : 45) ทั้งในวัฒนธรรมในสังคมไทยมีค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติ ของชายและหญิงค่อนข้างแตกต่างกัน คือมีลักษณะควบคุมหรือเข้มงวดต่อการประพฤติ ปฏิบัติของหญิงมากกว่าชาย ทำให้ผู้หญิงต้องระมัดระวังในการกระทำ การตัดสินใจในทุกเรื่อง ที่จะมีผลกระทบต่อคุณค่าของตนเองโดยเฉพาะในเรื่องของชีวิตครอบครัว จากงานวิจัยของ โดเนลด์ วินเซนต์ มาร์ติน (Donald Vincent Martin 1982 : 3075-3077)ซึ่งได้ ทำการวิจัยเรื่อง "A Psychological Investigation of the Expresses Attitudes of Single Undergraduate College Students Toward Marriage and Family Life" พบว่า นักศึกษาหญิงมีทัศนคติที่เป็นระเบียบแบบแผน ต่อการแต่งงาน และชีวิตครอบครัวมากกว่านักศึกษาเพศชาย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สังเกตการ ทำแบบสอบถาม นักเรียนหญิงจะตั้งใจทำแบบสอบถามจนหมดหรือเกือบหมดเวลา และตรงกันข้ามกับ นักเรียนชายซึ่งไม่ค่อยตั้งใจเรียนเท่าใดนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะนิสัยของเพศทั้งสอง ที่แตกต่างกันและเมื่อนักเรียนชายทราบว่าการทำงานแบบสอบถามนี้ไม่มีผลต่อการเรียนจึงอาจทำให้นักเรียนไม่ตั้งใจในการทำแบบสอบถาม ดังนั้นในการทำแบบสอบถามโน้ตค้นเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา ของนักเรียนหญิงจึงมีค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนนโน้ตค้นเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาสูงกว่า นักเรียนชาย

3. ผลการวิจัย เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาระหว่างนักเรียนที่มี พื้นฐานทางครอบครัวแตกต่างกัน ปรากฏว่า

นักเรียนที่บิดาและมารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ทั้งเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อในมโนทัศน์หลักทั้ง 5 คือ มโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรม เลี้ยงดูบุตร กฎหมายครอบครัวและมรดกและมโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัว ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ แสดงว่า การศึกษาของบิดาและมารดาไม่มีผลต่อมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันแต่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่แตกต่างกันน่าจะมีผลมาจากการที่นักเรียนมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มากมาย นับตั้งแต่ในสถาบันการศึกษา ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา ไว้ในรายวิชาพลานามัย (สุขศึกษา) วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ รวมถึงแหล่งความรู้อื่น ๆ เช่น สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ ได้มีการเสนอความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องชีวิตครอบครัวศึกษาไว้มากมาย อาทิ เช่น รายการรักลูกให้ถูกทาง ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 รายการหมอบประจำบ้าน หรือบทความในหนังสือพิมพ์ และนิตยสารที่เกี่ยวกับการครอบครัวหากกฎหมายในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีความพร้อมในการแสวงหาความรู้โดยเฉพาะในสิ่งที่คนสนใจซึ่งทั้งหมดนี้มีล้วนช่วยในการพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาให้กับนักเรียนด้วย แต่จากงานวิจัยของ โกวิท กระจ่าง (2522 : 61-65) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนวิชาประชากรศึกษา ของนักเรียนที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และสังคมต่างกันที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร" พบว่า นักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาระดับสูงสุดต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนต่างกัน

นอกจากนี้ยังปรากฏว่านักเรียนที่บิดาและมารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียา อันตระกูล (2522 : 149-154) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้และทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครในด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว" พบว่า ไม่ว่าบิดาจะมีอาชีพใดก็ตามนักเรียนจะมีทัศนคติต่อเพศศึกษาเหมือนกัน และมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกันและจากงานวิจัยของ โกวิท กระจ่าง (2522 : 61-65) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาประชากรศึกษา ของนักเรียนที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกันที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญในกรุงเทพมหานคร" พบว่านักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่างกัน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนที่บิดาและมารดามีอาชีพแตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อาจเป็นเพราะว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา มีเนื้อหาที่ครอบคลุมมโนทัศน์ หลายด้าน ได้แก่ มโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรมเลี้ยงดูบุตร กฎหมายครอบครัว และมรดกและ มโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัว ซึ่งมีได้เน้นเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้นถึงแม้นักเรียนจะมีบิดา และมารดามีอาชีพที่แตกต่างกันจึงไม่มีผลต่อมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาโดยส่วนรวม ประกอบกับแหล่งข้อมูลที่ทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องชีวิตครอบครัวมีอยู่หลายแหล่ง

แต่เมื่อพิจารณาในรายมโนทัศน์ปรากฏว่า นักเรียนที่บิดามีกลุ่มอาชีพแตกต่างกันมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น โดยกลุ่มที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ กลุ่มอาชีพแพทย์ วิศวกร ข้าราชการครู ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มอาชีพ แพทย์ วิศวกร ข้าราชการครู เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะเป็นพวกที่มีสติปัญญาค่อนข้างสูง ส่วนนักเรียนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่องสถาบันครอบครัวโดยกลุ่มที่มีค่ามัชฌิม เลขคณิตสูงสุดคือ กลุ่มอาชีพแพทย์ วิศวกร ข้าราชการครู เช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยเปรียบเทียบพื้นฐานทางครอบครัวในลักษณะครอบครัวที่เอื้ออำนวยและไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาพบว่า โดยส่วนรวมนักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวเอื้ออำนวยและไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่อยู่ในลักษณะครอบครัวที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาสูงกว่า นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าที่เป็นดังนี้อาจสืบเนื่องมาจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนา มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา ถึงร้อยละ 71.8 ในขณะที่นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษามีเพียงร้อยละ 28.2 นอกจากนี้ นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาซึ่งหมายถึงสภาพครอบครัวที่สมาชิกมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน บิดามารดาให้คำแนะนำปรึกษาหารือ ทั้งด้านการเรียน การปฏิบัติตน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อพัฒนาการของเด็กวัยรุ่น หลายๆด้าน ดังเช่น งานวิจัยของ วัฒนา พุ่มเล็ก (2513: 48-67) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีปัญหาด้านครอบครัวน้อยกว่านักเรียนซึ่งมีความสามารถในการเรียนต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีความสัมพันธ์กับบิดามารดา และพี่น้องดีกว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ และจากงานวิจัยของ อรพินทร ชูชม (2523 : 97) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิมสภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" พบว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ฟาร์ฮัด ชาห์ (Farhat Shah 1971 : 6688- A) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "Socio-Psychological Determinants of Academic Achievement of Children in Pakistan" พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่ ผู้ปกครองยอมรับและเข้าใจในตัวนักเรียน นอกจากนี้ งานวิจัยของ พอล เอ็ดเวิร์ด ลีพตัน (Pual Edward Lupton 1984 : 2681- A) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "Selected Home and Family Factors Affecting High School Achievement" พบว่า เด็กที่ผลการเรียนอยู่ในระดับสูง จะมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในระดับสูงด้วย

เมื่อพิจารณาโมทัศน์หลักเป็นรายข้อ พบว่า มโนทัศน์หลักทั้ง 5 ได้แก่ มโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว ชีวิตสมรส การอบรมเลี้ยงดูบุตรกฎหมายครอบครัวและมรดก และการ

เปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กับชีวิตครอบครัว ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เฉพาะมโนทัศน์เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวและมรดกซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความรู้เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวและมรดกได้รับอิทธิพลจากทางบ้านหรือครอบครัวน้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ ซึ่งเนื้อหาหรือความรู้ส่วนใหญ่ ในเรื่องนี้มีกมาจากแหล่งความรู้ที่สำคัญที่สุด คือ โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจแหล่งความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาในเนื้อหาที่เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวและมรดก พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในเรื่องนี้จากโรงเรียนมากที่สุดถึงร้อยละ 71.92 และจากการศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หมวดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ รายวิชา คท 111 บ้านและครอบครัวได้สอดแทรกเนื้อหาของกฎหมายครอบครัวและมรดกไว้ ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหรือมโนทัศน์ในเรื่องของกฎหมายครอบครัวและมรดก ไม่แตกต่างกันทั้ง ๆ ที่อยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะแตกต่างกัน

4. ผลการวิจัยเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้แตกต่างกัน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาคำต่างกัน คือ ระหว่างบ้าน โรงเรียน เพื่อน และสื่อมวลชน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรส และการอบรมเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ที่แอลฟา .05 ปรากฏว่านักเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้จากสื่อมวลชนและเพื่อนมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรสแตกต่างกันกับนักเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนและเพื่อน โดยค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรสจากแหล่งเรียนรู้สื่อมวลชนและโรงเรียนสูงกว่าแหล่งเรียนรู้จากเพื่อนแสดงว่าแหล่งเรียนรู้จากเพื่อนมีมโนทัศน์ต่อนักเรียนน้อยกว่ากลุ่มแหล่งเรียนรู้จากสื่อมวลชน และโรงเรียน ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะเด็กมุ่งเรื่องการศึกษามากกว่าการสมรส นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าที่เป็นดังนี้เพราะแหล่งเรียนรู้จากสื่อมวลชนประกอบด้วย วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่าง ๆ ซึ่งเสนอข่าวสารและความรู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ชีวิตสมรสอยู่เป็นประจำ และมีโอกาสในการเสนอข่าวสารและความรู้ได้มากกว่า และกว้างขวางกว่าเพื่อน ส่วนแหล่งความรู้ โรงเรียนเป็นแหล่งที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตสมรสได้ถูกต้องกว่าเพื่อน ด้วยเหตุผลดังกล่าวมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรสแหล่งเรียนรู้

ระหว่างสื่อมวลชนกับเพื่อน และแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนและเพื่อนจึงแตกต่างกัน

ส่วนมโนทัศน์เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ระหว่างแหล่งเรียนรู้โรงเรียนและเพื่อน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าที่เป็นดังนี้เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้องตามหลักวิชาได้มากกว่าเพื่อน และเพื่อนเป็นบุคคลที่อยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกัน ประสบการณ์ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูน่าจะมีน้อย ดังนั้นมโนทัศน์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูระหว่างโรงเรียนและเพื่อนจึงแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการควรจะได้ เป็นนโยบายในการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องชีวิตครอบครัวศึกษาให้ปรากฏชัด เจนขึ้นกว่าเดิมที่ได้สอดแทรกไว้ตามรายวิชาต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษาหรือให้มีการเรียนการสอนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในมโนทัศน์ของชีวิตครอบครัวศึกษาอย่างเพียงพอ จนกระทั่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการประพฤติปฏิบัติในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและสังคม เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกของมนุษย์ที่มีบทบาทในการสร้าง เสริมและขัด เกลาลักษณะนิสัยของสมาชิกในสังคม

2. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำคู่มือแนะนำวิธีการสอนที่ให้มีการบูรณาการชีวิตครอบครัวศึกษาในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอันจะมีผลถึงการเรียนรู้เรื่องชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนอย่างมีระบบในทุกระดับชั้นเรียน เพราะเรื่องของครอบครัว เป็นเรื่องที่ทุกคนมีส่วนร่วมอยู่ตลอดเวลาในชีวิตจริง ถ้าในการจัดการเรียนการสอนสามารถนำประสบการณ์จากชีวิตจริงของนักเรียนมาใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียน จะทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดพิจารณาถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตน ตลอดจนการนำไปใช้ เป็นแนวทางในการเลือกตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและสังคมได้

ข้อ เสนอแนะสำหรับครูสังคศึกษา

ครูสังคศึกษาควรนำเรื่องชีวิตครอบครัวศึกษาที่พบว่า สอดแทรกอยู่ในราย วิชาต่าง ๆ ของสังคศึกษานั้น มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้เกิดผลดีกับนักเรียนให้มากที่สุด

1. ครูควรแสวงหาความรู้ความเข้าใจทั้งด้านเนื้อหาและวิธีสอน เพราะครูที่สอนชีวิตครอบครัวศึกษาจะมีส่วนสำคัญยิ่งในการให้ความรู้ในเรื่องชีวิตครอบครัวศึกษา ครูจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องธรรมชาติและพัฒนาการของมนุษย์ นอกจากนี้ยังต้องใจกว้าง เปิดเผย และมีความจริงใจกับนักเรียนและผู้อื่น เพราะ เป็นการสร้างความเชื่อและความศรัทธาแก่นักเรียน ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนประสมผลดีได้
2. ในการจัดการเรียนการสอนชีวิตครอบครัวศึกษา ครูสังคศึกษาควรจะได้นำมโนทัศน์ชีวิตครอบครัวศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน เลือกใช้วิธีการสอนและกิจกรรมที่สร้าง เสริมการพัฒนา มโนทัศน์ชีวิตครอบครัวศึกษาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างถูกต้องและนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองกับสมาชิกครอบครัว เพื่อ เป็นการสร้างครอบครัวที่มีความสุขและจะก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ตนเองและผู้อื่น

3. ควรใช้การสอนหลาย ๆ แบบเพื่อพัฒนาให้เด็กได้รู้จักแก้ปัญหา หรือ เลือกวิธีการดำเนินชีวิตครอบครัวได้อย่างสอดคล้องกับอัคภาพของคน เช่น วิธีการสอนแบบสืบสวน (Inquiry) หรือการสอนให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รู้จักเลือกตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อ เสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

1. ผู้ปกครองควรจะได้มีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาของเด็กในแต่ละวัย เพื่อประโยชน์ในการให้การอบรมขัด เกลาลักษณะนิสัยของบุตรหลานของตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และสังคมรวมทั้ง เป็นการลดช่องว่างระหว่างวัย มิให้เกิดขึ้นในครอบครัว
2. ผู้ปกครองควรมีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อการสร้างสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวและ เป็นการลดปัญหาพฤติกรรม เบี่ยงเบนของสมาชิกครอบครัวที่อยู่ในวัยรุ่น

3. ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวควรจะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจในบทบาทของแต่ละคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและมีความสามัคคีกัน เพื่อสร้างครอบครัวที่ดีและมีความสุข เพราะทำให้ชีวิตครอบครัวมีความมั่นคง ไม่แตกแยก ทั้งนี้ เพราะการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาและขาดความอบอุ่น

ข้อ เสนอแนะสำหรับสื่อมวลชน

สื่อมวลชนควร เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแก่ประชาชนอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวมทั้งโดยตรง และทางอ้อม เช่น หนังสือพิมพ์ ควรเลือกใช้ถ้อยคำ การให้ข่าวที่จะไม่ชักจูงให้เกิดมโนทัศน์ในทางลบ ภาพยนตร์ควรสร้างให้ออกมาทางบวก มีลักษณะของการสร้างสรรค์และจรรโลงสังคม

ข้อ เสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาโดยคำนึงถึงตัวแปรอื่น ๆ เช่น สังคมเมืองและสังคมชนบท
2. ควรมีการทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา